

Kaniule typu PICC

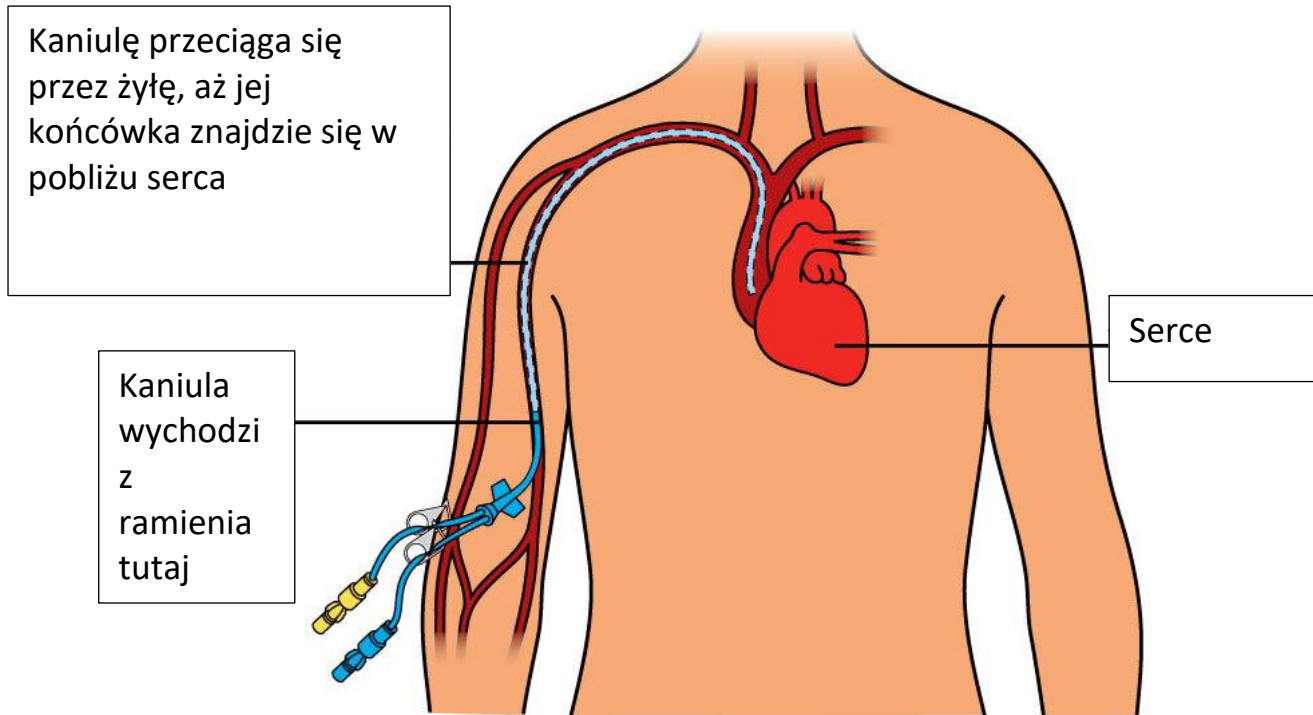
Kaniula typu PICC to długa, cienka, elastyczna rurka, którą umieszcza się w ramieniu pacjenta w celu podania chemioterapii lub innych form leczenia.

Czym jest kaniula typu PICC?

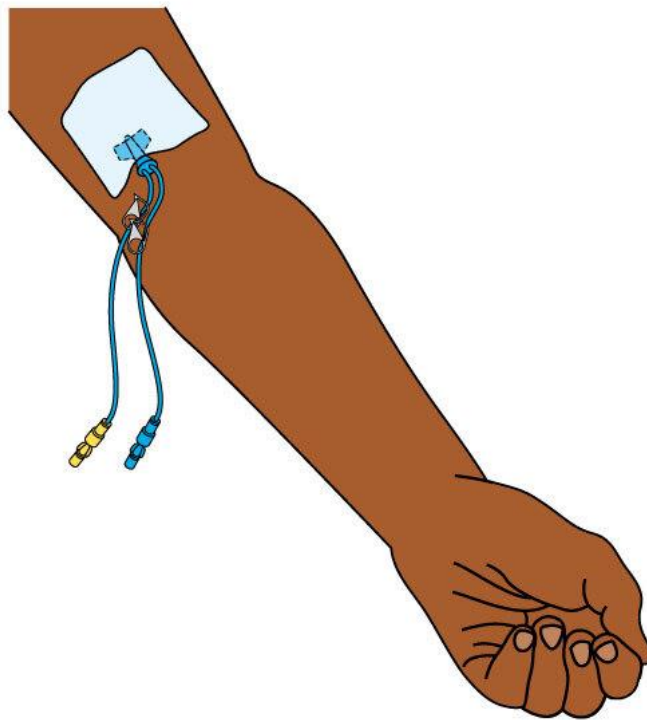
Kaniula typu PICC jest używana w celu podawania chemioterapii lub innych form leczenia.

Kaniula typu PICC to długa, cienka, pusta i elastyczna rurka. Pielęgniarka lub lekarz umieszcza ją w jednej z dużych żył w ramieniu pacjenta, pod zgięciem łokcia. Następnie rurkę przeciąga się wzdłuż żyły, aż jej końcówka znajdzie się w dużej żyłce tuż nad sercem.

Czasami kaniula typu PICC zbudowana jest z 2 do 3 cienkich rurek. Są one połączone w jedną rurkę wewnątrz ciała, a na zewnątrz ciała dzielą się na dwie do trzech rurek. Umożliwia to stosowanie różnych form leczenia w tym samym czasie. Kaniula zostaje zwykle zamknięta specjalną zatyczką lub korkiem. Czasami dostępny jest zacisk do zamknięcia przewodu, gdy przewód nie jest używany.

Rys.: kaniula typu PICC

Rys.: końcówka kaniuli typu PICC

Do czego używa się kaniul typu PICC?

Kaniule typu PICC są stosowane m.in. do:

- chemioterapii,
- transfuzji (przetaczania krwi),
- podawania antybiotyków i innych leków,
- dożylnego podawania płynów,
- odżywiania dożylnego pacjentów, którzy nie mogą przyjmować pokarmów.

Za pomocą kaniul można także pobierać próbki krwi do badań.

Pacjentom z kaniulą typu PICC nie trzeba wkłuwać igły za każdym razem, gdy podaje się im lek. Jest to pomocne dla lekarzy i pielęgniarek w razie problemów z wprowadzaniem igieł do żył. Jest to także przydatne, gdy pacjent boi się ukłucia igłą.

Pacjent z założoną kaniulą typu PICC może iść do domu. Kaniula może pozostać na miejscu przez kilka tygodni lub miesięcy.

Jak wprowadza się kaniulę typu PICC?

Lekarz lub wyspecjalizowana pielęgniarka wprowadza kaniulę typu PICC w szpitalu. Procedura ta może się odbyć w trybie ambulatoryjnym lub po przyjęciu na oddział. Personel medyczny decyduje wraz z pacjentem, do którego ramienia lepiej będzie założyć kaniulę. Jego członkowie mogą także odpowiedzieć na wszystkie pytania dotyczące kaniuli.

Lekarz lub pielęgniarka może użyć ultrasonografu w celu zidentyfikowania najodpowiedniejszej żyły w ramieniu pacjenta.

Następnie skórę przemywa się roztworem antyseptycznym w miejscu, w którym zostanie wprowadzona kaniula. Później personel znieczula to miejsce kremem znieczulającym lub przez podanie zastrzyku. Gdy okolica ta jest już całkowicie znieczulona, lekarz lub pielęgniarka wprowadza do żyły igłę.

Następnie przeciąga delikatnie kaniulę przez igłę do dużego naczynia żylnego prowadzącego do serca. Na koniec usuwa igłę z żyły.

Zabieg taki nie powinien trwać zbyt długo i jest zazwyczaj bezbolesny. Końcówka kaniuli typu PICC wychodzi powyżej zgięcia łokcia. Kaniulę mocuje się w miejscu przy pomocy czystego opatrunku.

Aby sprawdzić, czy końcówka kaniuli znajduje się w odpowiednim miejscu, wykonuje się prześwietlenie RTG klatki piersiowej pacjenta.

Możliwe problemy przy wprowadzaniu kaniuli typu PICC

Niekiedy wprowadzenie kaniuli przez naczynie żyłne do serca może okazać się trudne. Gdy tak się stanie, zwykle możliwe jest podjęcie kolejnej próby, ale z wykorzystaniem innej żyły.

Czasem kaniula wydaje się przesuwac bez kłopotów, ale dopiero na zdjęciu RTG widać, że znajduje się w złym miejscu. Jeśli tak się stanie, pielęgniarka lub lekarz może być w stanie ją przemieścić. Jeśli to się nie uda, kaniulę trzeba usunąć i założyć ponownie.

Pielęgnacja kaniuli typu PICC

Istnieje niewielkie ryzyko zablokowania kaniuli, gdy nie jest ona używana. Aby temu zapobiec, do jej wnętrza wprowadza się przy pomocy strzykawki niewielką objętość płynu. Zwykle powtarza się to raz w tygodniu.

Zatyczki lub korki znajdujące się na końcówce kaniuli należy wymieniać raz w tygodniu, aby zmniejszyć ryzyko infekcji. Opatrunek także należy wymieniać raz w tygodniu. Jeśli opatrunek się zamoczy lub zacznie się odrywać, należy wymienić go wcześniej.

Trudno jest wymienić opatrunek jedną ręką, więc pielęgniarki w szpitalu mogą zrobić to za pacjenta. Można także zamówić wizytę domową pielęgniarki w swoim miejscu zamieszkania. Pielęgniarka może także nauczyć członka rodziny, partnera/partnerkę lub przyjaciela pacjenta, jak zmienia się opatrunek.

Gdy pacjent z wprowadzoną kaniulą typu PICC jest w domu, może bez przeszkód brać prysznic lub kąpać się w wannie. Pielęgniarka może dać pacjentowi wodoodporne osłonki, aby zapobiec zamoczeniu kaniuli.

Możliwe problemy z kaniulami typu PICC

Infekcja

Wewnątrz kaniuli typu PICC lub w okolicy jej wejścia pod skórę może niekiedy dojść do zakażenia. Należy skontaktować się z lekarzem lub pielęgniarką w razie wystąpienia następujących objawów:

- zaczerwienienie, obrzęk lub ból okolicy wkłucia,
- bezbarwny płyn wydobywający się z okolicy wkłucia,
- podwyższona temperatura ciała (gorączka).

Jeśli doszło do infekcji, pacjentowi podaje się antybiotyki. Jeśli infekcja nie ustępuje, lekarz może usunąć kaniulę.

Zakrzepy

Istnieje ryzyko utworzenia się zakrzepu krwi (zakrzepicy) w żyłę przy końcówce kaniuli. Aby temu zapobiec, pacjent może otrzymywać specjalne leki. Należy skontaktować się z lekarzem lub pielęgniarką w razie wystąpienia następujących objawów:

- obrzęk, zaczerwienienie lub ból w okolicy ramienia, klatki piersiowej lub promieniujący do szyi (po stronie, na której założona jest kaniula typu PICC),
- opuchnięcie ręki (po stronie, na której założona jest kaniula typu PICC),
- trudności z oddychaniem,
- ucisk w klatce piersiowej.

W przypadku powstania zakrzepu pacjent otrzymuje specjalny lek mający na celu rozpuszczenie go. Może być konieczne usunięcie kaniuli.

Zablokowana kaniula typu PICC

Wnętrze kaniuli może się częściowo lub całkowicie zablokować. Jeśli do tego dojdzie, może być trudno za jej pomocą podawać leki lub pobierać krew do badań. Aby ją odblokować, kaniulę można przepłukać specjalnym roztworem; jeśli to się nie uda, może zaistnieć konieczność jej usunięcia.

Powietrze w kaniuli typu PICC

Bardzo istotne jest, aby do wnętrza kaniuli nie dostało się powietrze. Nie wszystkie kaniule typu PICC mają zaciski. Niektóre z nich mają na końcówce zatyczki, która zapobiegają przedostawaniu się powietrza do środka. Jeśli kaniula typu PICC jest wyposażona w zacisk, powinien on pozostawać zamknięty zawsze, gdy kaniula nie jest używana. Kaniula nie może pozostawać bez zacisku, gdy nie są założone zatyczki.

Luźna kaniula typu PICC

Kaniula powinna zawsze być przyklejona lub zakryta opatrunkiem, aby zapobiec jej wychodzeniu z miejsca wkłucia. Jeśli opatrunek utrzymujący kaniulę w miejscu poluzuje się, należy niezwłocznie poinformować o tym pielęgniarkę środowiskową lub pielęgniarkę w szpitalu. Opatrunek należy możliwie szybko wymienić na nowy.

Przerwanie lub przecięcie kaniuli typu PICC

Istotne jest, aby kaniula nie pękła ani nie została przecięta. W pobliżu kaniuli nie należy używać nożyczek.

Przecięcie lub pęknięcie kaniuli nie zdarza się często. Gdy to tego dojdzie, trzeba spróbować założyć zacisk tuż nad uszkodzonym miejscem. Chodzi o to, aby uszczelnić kaniulę pomiędzy pęknięciem a miejscem, w którym kaniula wychodzi z ciała pacjenta. Należy też natychmiast skontaktować się ze szpitalem. Może zająć konieczność usunięcia kaniuli, jeśli jej naprawa okaże się niemożliwa.

Usunięcie kaniuli typu PICC

Gdy kaniula nie jest już potrzebna, usuwa się ją z żyły. Robi to pielęgniarka, zazwyczaj w trybie ambulatoryjnym. Kaniulę delikatnie się wyciąga, a miejsce jej wprowadzenia zabezpiecza się opatrunkiem. Procedura ta jest bezbolesna i trwa tylko kilka minut.

Nasze materiały

- Bibliografia

Poniżej znajdują się niektóre ze źródeł, na podstawie których opracowaliśmy informacje dotyczące chemioterapii. Aby uzyskać więcej informacji na temat źródeł, z których korzystamy, można skontaktować się z nami, pisząc na adres: cancerinformationteam@macmillan.org.uk

Brighton, D. Wood, M. Poradnik dotyczący chemioterapii nowotworów, Royal Marsden Hospital. Elsevier Churchill Livingstone. 2005 r.

National Institute for Health and Care Excellence (NICE) (Krajowy Instytut Zdrowia i Opieki Zdrowotnej): Wytyczne dotyczące posocznicy neutropenicznej CG151. 2012 r.

Perry, MC. Chemioterapia – teksty źródłowe (edycja 5) Philadelphia: Lippincott, Williams i Wilkins. 2012 r.

Wytyczne dotyczące wstępnego leczenia ciężkich przypadków onkologicznych UKONS, wersja 3, marzec 2018 r. Tekst dostępny w witrynie www.ukons.org (uzyskano dostęp w lipcu 2021 roku).

- Redakcja

Nasza broszura informacyjna została napisana, przejrzana oraz zredagowana przez zespół Cancer Information Development organizacji Macmillan Cancer Support. Jej treść skonsultowano również ze specjalistami w dziedzinie medycyny i zdrowia oraz pacjentami chorymi na nowotwór. Broszura została zatwierdzona przez prof. Tima Ivesona, specjalistę onkologa i naszego głównego redaktora medycznego.

Naszym informacjom na temat nowotworów przyznano znak jakości **PIF TICK**. Został on stworzony przez Patient Information Forum i gwarantuje, że spełniliśmy 10 kryteriów tej organizacji w zakresie wiarygodności prezentowanych informacji na temat zdrowia.

Używany przez nas język

Chcemy, aby wszyscy chorzy na nowotwór czuli, że nasze informacje pisane są specjalnie dla nich.

Staramy się, aby były one jak najbardziej jasne i przejrzyste. Używamy prostego języka, unikamy żargonu medycznego i terminów medycznych, korzystamy z ilustracji w celach wyjaśnienia tekstu i upewniamy się, że najważniejsze elementy tekstu są wyraźnie podkreślone.

Używamy języka inkluzywnego dla obu płci i piszemy w nieformalnym stylu, aby nikt nie czuł się wykluczony. Kiedy jest to wskazane ze względów klinicznych, używamy słów „mężczyzna” i „kobieta” lub „męski” i „żeński”. Robimy to na przykład, wymieniając pewne części ciała lub wspominając statystyki dotyczące występowania chorób. Naszym celem jest zadbanie o to, aby nasze informacje były jak najbardziej jasne i relewantne dla każdego.

Więcej o tym, jak opracowujemy nasze materiały, można przeczytać [tutaj](#).

Właściwa opieka i wsparcie dla pacjentów

Jeżeli osoba ma nowotwór i nie mówi po angielsku, może się obawiać, że to wpłynie na jej leczenie i opiekę. Zespół opieki zdrowotnej powinien jednak zaoferować każdej osobie poziom opieki i wsparcia oraz informacje, które spełniają jej potrzeby.

Wiemy, że czasami ludzie mogą doświadczać dodatkowych trudności, próbując uzyskać właściwe wsparcie. Na przykład jeśli ktoś pracuje zawodowo lub ma rodzinę, może być mu trudno znaleźć czas, aby zgłaszać się na wizyty w szpitalu. Może także martwić się o pieniądze i koszty dojazdu. Wszystko to może wywoływać stres i można nie wiedzieć, jak sobie z tym poradzić.

Pomoc jest jednak dostępna. Nasza telefoniczna linia wsparcia może zaoferować w języku pacjenta poradę dotyczącą takiej sytuacji. Można porozmawiać z pielęgniarkami, doradcami finansowymi, doradcami zajmującymi się świadczeniami społecznymi czy pracą zawodową. Osobom z nowotworami oferujemy także dotacje od fundacji Macmillan. Są to jednorazowe kwoty pieniędzy, które można przeznaczyć na takie wydatki, jak parking szpitalny, przejazdy, opiekę nad dziećmi czy rachunki za ogrzewanie.

Możliwość rozmowy z organizacją Macmillan w swoim języku ojczystym

Można zadzwonić do organizacji Macmillan pod bezpłatny numer 0808 808 00 00 i porozmawiać z nami w swoim języku ojczystym za pośrednictwem tłumacza. Pacjent może porozmawiać z nami o swoich obawach i kwestiach medycznych. Po uzyskaniu połączenia telefonicznego wystarczy powiedzieć po angielsku nazwę swojego języka. Nasza infolinia jest czynna 7 dni w tygodniu w godzinach od 8:00 do 20:00.

Data ostatniej redakcji: 1 marca 2022 r. | Data następnej planowanej redakcji: 1 marca 2025 r.

© Macmillan Cancer Support 2022 – organizacja charytatywna zarejestrowana w Anglii i Walii (261017), Szkocji (SC039907) oraz na Wyspie Man (604), działająca także w Irlandii Północnej. Spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji, zarejestrowana w Anglii i Walii pod numerem 2400969. Numer rejestracyjny spółki na Wyspie Man: 4694F. Adres siedziby: 89 Albert Embankment, London, SE1 7UQ. Numer VAT: 668265007

Dokładamy wszelkich starań, aby przekazywane przez nas informacje były dokładne i aktualne, jednak nie mogą one zastąpić specjalistycznej porady lekarskiej udzielonej konkretnemu pacjentowi. W zakresie dopuszczonym przez prawo organizacja Macmillan nie ponosi odpowiedzialności w związku z wykorzystaniem informacji zawartych w niniejszej publikacji, informacji od osób trzecich ani informacji zawartych na podanych stronach internetowych lub do których przedstawiono odnośniki.

